

Arbeidsmarktprognoses Rijk van Nijmegen 2023-2028

Citation for published version (APA):

Cobben, L., Cörvers, F., Dijkman, S., Hendrikse, A., & Smeets, C. (2024). *Arbeidsmarktprognoses Rijk van Nijmegen 2023-2028*. ROA. ROA Fact Sheets No. 012D <https://doi.org/10.26481/umarof.2024012D>

Document status and date:

Published: 01/10/2024

DOI:

[10.26481/umarof.2024012D](https://doi.org/10.26481/umarof.2024012D)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Arbeidsmarktprognoses Rijk van Nijmegen 2023-2028

Luc Cobben
Frank Cörvers
Sander Dijksman
Arnold Hendrikse
Chayenne Smeets

ROA Factsheet

ROA-F-2024/12D

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt | ROA
Research Centre For Education and the Labour Market | ROA

Aandachtspunten voor Rijk van Nijmegen

- Gelet op de grote werkgelegenheidsspecialisatie in (semi-)publieke sectoren als zorg, onderwijs en cultuur in het Rijk van Nijmegen blijft de aandacht voor techniek en ICT wellicht wat achter, terwijl zich hier juist de grootste knelpunten voor werkgevers in de regio voordoen. Dit vraagt om een regionale strategie om de knelpunten voor de opleidingssectoren in techniek & ICT aan te pakken.
- Leven lang ontwikkelen is onder werkzame mbo'ers, vooral op mbo3-niveau, wat lager dan gemiddeld en zou derhalve meer kunnen worden gestimuleerd om te zorgen voor hun duurzame inzetbaarheid.
- Leven lang ontwikkelen van werkzame mbo'ers op niveau 2 of 3 zou de grote tot zeer grote knelpunten op mbo4-niveau in de sectoren landbouw & natuur, economie & maatschappij en techniek & ICT verlichting kunnen bieden.
- Vanwege de erg hoge werkloosheid, de erg lage arbeidsparticipatie en het grote aandeel (veelal mannelijke) migranten met een niet-Europese achtergrond onder de ongeschoolden met alleen basisonderwijs, is er met extra inspanningen gericht op de arbeidsinzet van deze groep nog veel te winnen.
- Door ervoor te zorgen dat ongeschoolden die alleen basisonderwijs hebben doorlopen alsnog een diploma halen op mbo2-niveau, in het bijzonder in de richting techniek & ICT, kunnen de knelpunten in de personeelsvoorziening op dit arbeidsmarktsegment worden verkleind.

Inleiding

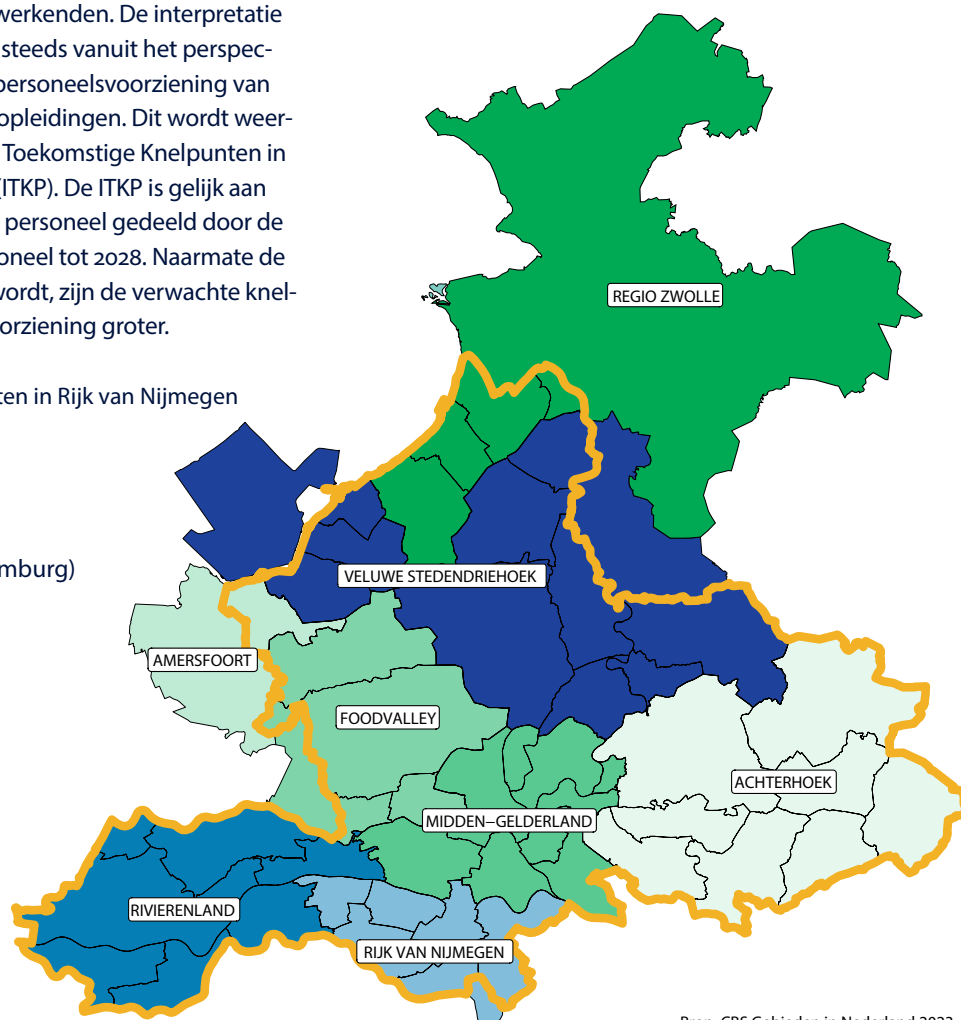
Als onderdeel van het Project Onderwijs-Arbeidsmarkt (POA) stelt het ROA tweemaal regionale arbeidsmarktprognoses op die tegemoetkomen aan de toenemende belangstelling voor regionale arbeidsmarktinformatie. Binnen dit kader past ook deze factsheet met arbeidsmarktprognoses voor het Rijk van Nijmegen. Deze en de overige vijf factsheets zijn samen met de factsheet voor heel Gelderland in opdracht van de provincie Gelderland samengesteld. Deze prognoses bestrijken de periode 2023-2028. Waar mogelijk worden de prognoses vergeleken met deze voor Gelderland als geheel en Nederland, en wordt er een relatie gelegd met zowel de sector- als opleidingspecialisatie van de werkgelegenheid in de verschillende regio's. Ook wordt de huidige arbeidsmarkt weergegeven door het tonen van variabelen over de actuele populatie werkenden. De interpretatie van de prognoses gebeurt steeds vanuit het perspectief van werkgevers en de personeelsvoorziening van werkgevers in termen van opleidingen. Dit wordt weergegeven door de Indicator Toekomstige Knelpunten in de Personeelsvoorziening (ITKP). De ITKP is gelijk aan het verwachte aanbod van personeel gedeeld door de verwachte vraag naar personeel tot 2028. Naarmate de waarde van de ITKP lager wordt, zijn de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening groter.

TABEL 1. Gelderse gemeenten in Rijk van Nijmegen

1. Berg en Dal
2. Beuningen
3. Druten
4. Heumen
5. Mook en Middelaar (Limburg)
6. Nijmegen
7. Wijchen

Figuur 1 bevat een kaart die aangeeft hoe Gelderland is samengesteld uit de verschillende arbeidsmarktregio's, en Tabel 1 geeft een overzicht van de verschillende gemeenten die in het Rijk van Nijmegen gelegen zijn. In Tekstbox 1 worden de definities van de belangrijkste variabelen in deze factsheet weergegeven. De gebruikte cijfers in deze factsheet zijn gebaseerd op de Enquête Beroepsbevolking (EBB) van het CBS. Als er over twee jaar minder dan 80 ongewogen respondenten voor een opleiding in de EBB zijn, worden deze opleidingen niet meegenomen in de rapportage omdat de informatie dan niet voldoende betrouwbaar wordt geacht.

FIGUUR 1. Arbeidsmarktregio's binnen Gelderland

Bron: CBS Gebieden in Nederland 2023

Arbeidsmarktprognoses Rijk van Nijmegen 2023-2028

Leeswijzer

Na deze inleiding bevat de factsheet de volgende onderdelen:

- Belangrijkste bevindingen. De aandachtspunten aan het begin van deze factsheet zijn hierop gebaseerd.
- Prognoses en actuele arbeidsmarktgegevens naar opleidingsniveau. Er wordt op hoofdlijnen een overzicht gegeven, met daarbij paragrafen over diversiteit op de arbeidsmarkt en leven lang ontwikkelen.
- Sectorspecialisatie. Dit bevat een overzicht van de sectoren waarin de arbeidsmarktregio qua werkgelegenheid relatief sterk of minder sterk in is gespecialiseerd ten opzichte van Nederland.
- Arbeidsmarkt knelpunten naar opleidingssector. Hier wordt een onderscheid gemaakt naar de verwachte knelpunten voor werkgevers als het gaat om opleidingssectoren in het middelbaar beroepsonderwijs en het hoger onderwijs.
- Relatie arbeidsmarkt knelpunten en specialisatie naar opleiding. De knelpunten voor werkgevers worden gerelateerd aan de werkgelegenheidsspecialisatie
- Bijlage. Deze bevat tabellen die een vergelijking met Nederland en Gelderland mogelijk maken. Meer cijfers zijn te vinden in aparte Excel-files.

Definitie begrippen

Prognosevariabelen

- **Uitbreidingsvraag:** Vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat door groei van de werkgelegenheid. Als er sprake is van een werkgelegenheidsdaling, is de uitbreidingsvraag negatief.
- **Vervangingsvraag:** Vervangingsvraag is de vraag naar nieuwe arbeidskrachten die ontstaat door bijvoorbeeld pensionering, (tijdelijke) uittreding vanwege zorgtaken, arbeidsongeschiktheid, beroepsmobiliteit of doorstroom naar een andere opleiding.
- **Substitutievraag:** Deze vraagcomponent maakt onderdeel uit van de Indicator Toekomstig Arbeidsmarktperspectief (ITA, gepresenteerd in eerdere versies van deze publicatie), maar wordt niet apart gepresenteerd zoals de uitbreidings- en vervangingsvraag. De substitutievraag is meestal klein en verwijst naar de additionele vraag die kan ontstaan op de arbeidsmarktsegmenten van aanvullende opleidingen.
- **Arbeidsmarktuitstroom:** De som van de vervangingsvraag en de absolute waarde van de negatieve uitbreidingsvraag. De arbeidsmarktuitstroom is minstens even groot als de vervangingsvraag omdat de uitstroom ook de uittrekkers bevat die vanwege de werkgelegenheidskrimp (i.e. de negatieve uitbreidingsvraag) ten gevolge van bijvoorbeeld gedwongen ontslagen, niet worden vervangen.
- **Arbeidsmarktinstroom:** De arbeidsmarktinstroom is het verwachte aanbod van nieuwe arbeidskrachten op de arbeidsmarkt. Deze is gebaseerd op de verwachte uitstroom uit het initiële dag-, deeltijd-, niet-reguliere voltijdonderwijs en de beroepsgerichte volwasseneneducatie. Daarnaast wordt er rekening gehouden met het aanbod van jongeren voor bijbanen. Door dit extra aanbod ontstaan in de nieuwe ten opzichte van de vorige prognoses vooral aan de onderkant van de arbeidsmarkt (basisonderwijs en vmbo basis/kader) veel minder knelpunten in de personeelsvoorziening. Ook is de instroom gecorrigeerd voor pendel- en verhuisgedrag van afgestudeerden. Hiermee is de getoonde instroom afwijkend van die uit eerdere rapportages.
- **Baanopeningen:** Baanopeningen zijn de totale vraag naar nieuwkomers op de arbeidsmarkt, zoals deze is bepaald door de werkgelegenheidsgroei (positieve uitbreidingsvraag) en de vervangingsvraag.

- **ITA:** Indicator Toekomstige Arbeidsmarktsituatie (ITA) voor schoolverlaters in 2028. Het betreft de som van de verwachte uitbreidings-, vervangings- en substitutie vraag gedeeld door de verwachte arbeidsmarktinstroom van schoolverlaters en de kortdurig werklozen. Tevens wordt er rekening gehouden met de mobiliteit van werkenden uit andere regio's als de kansen op de arbeidsmarkt tussen regio's verschillen (pendel- en verhuiscorrectie). Naarmate de waarde van ITA hoger ligt, is er sprake van een slechter arbeidsmarktperspectief. Een waarde tussen 1,01 en 1,05 duidt op een evenwichtssituatie. In deze factsheet wordt het arbeidsmarktperspectief niet besproken vanuit het oogpunt van schoolverlaters maar van werkgevers.
- **ITKP:** Indicator Toekomstige Knelpunten in de Personeelsvoorziening (ITKP) voor werkgevers in 2028. Naarmate de waarde van de indicator lager wordt, zijn de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening groter. De ITKP wordt op dezelfde manier berekend als de ITA. Het enige verschil met de ITA is dat bij de ITKP rekening wordt gehouden met de uitstroom van werkenden als gevolg van een krimpende werkgelegenheid (door bijvoorbeeld gedwongen ontslagen). Deze uitstroom van werknemers kan ingezet worden om de knelpunten in de personeelsvoorziening bij werkgevers elders op de arbeidsmarkt te verlichten. Zeker wanneer bedrijven geconfronteerd worden met een krappe arbeidsmarkt voor een bepaald opleidingstype, zullen zij van deze mogelijkheid gebruik maken.
- **Typering ITKP:** Een kwalitatieve beschrijving van de ITKP. $ITKP \leq 0,85$ wordt als "zeer grote" knelpunten in de personeelswerving getypeerd, $ITKP > 0,85$ en $\leq 1,00$ als "groot", $ITKP > 1,00$ en $\leq 1,05$ als "enige", $ITKP > 1,05$ en $\leq 1,15$ als "vrijwel geen" en $ITKP > 1,15$ als "geen" knelpunten.
- **Loopbaanperspectief:** Bruto uurloon van werkenden in de leeftijdsgroep 40-49 jaar gedeeld door het bruto uurloon van werkenden in de leeftijdsgroep 20-29 jaar.
- **Trainingsintensiteit <6mnd (%):** Percentage van de werkenden die op het enquêtemoment een opleiding volgen met een duur van minder dan 6 maanden.
- **Trainingsintensiteit >6mnd (%):** Percentage van de werkenden die op het enquêtemoment een opleiding volgen met een duur van 6 maanden of langer.
- **Bruto uurloon:** Gemiddeld bruto uurloon van werknemers in euro's.
- **Werkenden:** Minimaal 1 uur werkzaam en in de leeftijd 15-74 jaar.
- **Bruto arbeidsparticipatie:** het aandeel van de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking in de potentiële beroepsbevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking van 15 t/m 74 jaar).
- **Werkzaamheid:** Het percentage werkzaam is de werkzame beroepsbevolking als percentage van de beroepsbevolking.
- **Werkloosheid:** Het percentage werkloos is de werkloze beroepsbevolking als percentage van de beroepsbevolking.
- **Vast werk:** Personen met een vast dienstverband. Percentage op basis van werknemers in de werkzame beroepsbevolking.
- **Voltijds:** Voltijdarbeid betreft personen die minstens 35 uur per week werkzaam zijn. Percentage op basis van de werkzame beroepsbevolking.
- **Leeftijd:** Gemiddelde leeftijd.
- **Uren:** Gemiddeld aantal uren per week.
- **Student/scholier:** Percentage van de werkenden met maatschappelijke positie student/scholier.
- **Sectorspecialisatie:** De verhouding tussen het aandeel van het aantal werkenden in een sector in een bepaalde regio ten opzichte van het aandeel van die sector in Nederland. Een sectorspecialisatiecoëfficiënt groter dan 1,00 impliceert dat het aandeel werkenden in de desbetreffende sector in de regio groter is dan in Nederland als geheel.
- **Opleidingspecialisatie:** De ratio van het aandeel werkzame personen met een bepaalde opleidingscategorie die wonen in een bepaalde regio ten opzichte van het aandeel van die opleidingscategorie in het Nederlandse totaal. Indien de specialisatiecoëfficiënt voor een opleidingscategorie groter is dan 1,00, betekent dit dat de regio in verhouding tot Nederland een groter aandeel van mensen met deze opleiding kent.

Actuele variabelen

- **(Kind van) niet-Europese migrant:** Zelf niet in Nederland geboren, of zelf in Nederland geboren en niet beide ouders in Nederland geboren. Geboorteland is dan niet-Europees.

Belangrijkste bevindingen

- Ten opzichte van Gelderland is de werkzame beroepsbevolking in het Rijk van Nijmegen relatief iets jonger, met meer vrouwen en een grotere diversiteit wat betreft niet-Europese migratieachtergrond.
- De grootste aandelen migranten met een niet-Europese achtergrond hebben de werkzame ongeschoolden met enkel basisonderwijs, of zijn te vinden onder de werkenden met een mbo3-diploma. Het masterniveau kent het laagste aandeel niet-Europese migranten onder de werkenden.
- Het aandeel vrouwen onder de werkenden is erg laag onder de werkenden met een diploma vmbo basis/kader incl. mbo1, en is laag onder werkenden die een diploma mbo2 hebben behaald of alleen basisonderwijs hebben doorlopen.
- De regio is voornamelijk gespecialiseerd in de zorgsector en het onderwijs, mede dankzij de aanwezigheid van het academisch ziekenhuis en de Radboud Universiteit. Ook is er een relatief grote werkgelegenheid in de sector cultuur, sport en recreatie.
- De deelname aan cursussen en trainingen van ten minste zes maanden is hoog in de regio. Wel blijven de mbo-gediplomeerden qua cursusdeelname achter bij de overige opleidingsniveaus; dat geldt vooral voor de mbo3-gediplomeerden.
- Ondanks de aanwezigheid van de Radboud Universiteit is de arbeidsmarktinstroom van academici in het Rijk van Nijmegen iets lager dan het Gelderse gemiddelde. Dit komt voornamelijk doordat degenen die afstuderen vaak buiten de eigen arbeidsmarktregio werk vinden.
- De arbeidsmarktuitstroom in het Rijk van Nijmegen is met 3,1% veel lager dan in de andere Gelderse arbeidsmarktregio's. Voor zover werkgevers deze uitstroom willen vervangen, draagt dat bij aan de arbeidsmarktknelpunten in de regio.
- In totaal verwachten we in het Rijk van Nijmegen vrijwel geen knelpunten in de personeelsvoorziening; het beeld is daarmee voor werkgevers iets zonniger dan voor de knelpunten in Gelderland en Nederland.
- Bovendien doen zich over het algemeen de grootste knelpunten binnen het Rijk van Nijmegen voor in de sectoren waarin de regio het minst is gespecialiseerd.
- Voor werkgevers is het in het Rijk van Nijmegen iets gemakkelijker om vacatures in te vullen op bachelor- of masterniveau (vrijwel geen knelpunten) dan in Gelderland en Nederland (enige knelpunten). De aanwezigheid van de Radboud Universiteit draagt hieraan bij.
- In tegenstelling tot de geringe knelpunten voor mbo2-gediplomeerden in de overige regio's van Gelderland, zijn de knelpunten op dit opleidingsniveau groot in het Rijk van Nijmegen. Ook voor mbo3-afgestudeerden worden enige knelpunten verwacht, tegenover vrijwel geen voor heel Gelderland.
- De arbeidsmarktsituatie is over het algemeen wat slechter en de werkloosheid wat groter onder de lagere opleidingsniveaus tot en met mbo2.
- Verreweg de hoogste werkloosheid (13,4%) en laagste bruto arbeidsparticipatie (minder dan de helft) is echter te vinden onder de ongeschoolden met alleen basisonderwijs.
- Voor met name techniek & ict worden grote knelpunten in de personeelsvoorziening verwacht. Dat geldt op mbo2-, mbo4-, bachelor- en masterniveau. Alleen de opleidingssector master techniek & ict kent een hele lichte specialisatie van de werkgelegenheid binnen het Rijk van Nijmegen.
- Voor de mbo4 landbouw & natuur en mbo4 economie en maatschappij worden (zeer) grote knelpunten verwacht. Ook in deze opleidingssectoren is de regio niet gespecialiseerd.

Prognoses en actuele arbeidsmarktcijfers naar opleidingsniveau

De arbeidsmarktprognoses voor het Rijk van Nijmegen verschillen niet heel veel van die voor Gelderland en Nederland. De verwachte jaarlijkse uitbreidingsvraag tot 2028 is met 0,3% gelijk aan heel Nederland en slechts iets hoger dan de 0,2% voor Gelderland als geheel. De arbeidsmarkttuitstroom is met 3,1% lager dan in andere Gelderse arbeidsmarktregio's en Gelderland (3,4%) en Nederland (3,3%). De arbeidsmarktinstroom ligt met 3,9% wederom dicht bij de gemiddeldes voor Gelderland (4,0%) en Nederland (3,9%). Voornamelijk dankzij de lage uitstroom zijn de verwachte knelpunten beperkt; de ITKP van 1,06 behoort tot de hoogste van Gelderland, wat betekent dat vanuit werkgeversperspectief gemiddeld in het Rijk van Nijmegen voldoende arbeidsaanbod is om aan de arbeidsvraag te voldoen. De ITKP-spanningsindicator van de knelpunten in de personeelsvoorziening voor werkgevers geeft gemiddeld vrijwel geen knelpunten aan. Voor Gelderland en Nederland als geheel worden enige knelpunten verwacht, wat betekent dat de arbeidsmarkt knelpunten voor werkgevers in het Rijk van Nijmegen naar verwachting minder ernstig zijn.

Verdere verschillen zijn te zien als er een uitsplitsing wordt gemaakt van de prognoses naar opleidingsniveau. Deze uitsplitsing is gemaakt in Tabel 2a. De gemiddelde uitbreidingsvraag in het Rijk van Nijmegen wordt voornamelijk gedreven door de grote uitbreidingsvraag naar mbo-geschoolden ten opzichte van hoger opgeleiden. Ook qua vervangingsvraag scoren de mbo-opleidingen hoger dan het ho. Opvallend is dat, ondanks de aanwezigheid van de Radboud Universiteit, de arbeidsmarktinstroom van gediplomeerden met een masterdiploma lager is dan die van mbo- en bachelorge-diplomeerden. Dit komt voornamelijk doordat zij buiten de eigen arbeidsmarktregio werk vinden en daardoor niet op de eigen arbeidsmarktregio instromen. Binnen het Rijk van Nijmegen is de instroom van bachelor- en masteropgeleiden voldoende om aan de arbeidsvraag te voldoen, waardoor werkgevers vrijwel geen knelpunten hoeven te verwachten in de personeelsvoorziening. De grootste verwachte knelpunten zitten bij de vacatures voor werkenden met een diploma vmbo basis/kader

(incl. havo/vwo onderbouw) en mbo2-diploma. De grote knelpunten voor mbo2 wijken af van de andere regio's in Gelderland, waar dergelijke grote knelpunten niet voorkomen. Ook voor vmbo kader/basis, mbo1, havo/vwo, mbo3 en mbo4 kunnen werkgevers enige knelpunten verwachten.

Tabel 2b geeft de actuele cijfers voor de arbeidsmarktpositie van de beroepsbevolking naar opleidingsniveau weer. De arbeidsmarktsituatie is over het algemeen wat slechter en de werkloosheid wat groter is onder de lagere opleidingsniveaus tot en met mbo2. De arbeidsmarkttuitkomsten worden deels beïnvloed door het grote aandeel scholieren en studenten onder de werkenden die een vmbo-, havo/vwo- of hogere opleiding volgen. Op mbo2-niveau is de werkloosheid wat hoger dan gemiddeld in het Rijk van Nijmegen maar hebben de werkenden vaker een vaste of voltijdsbaan. Voor gediplomeerden van vmbo basis/kader, mbo1 is de werkloosheid beneden het gemiddelde. Verreweg de hoogste werkloosheid (13,4%) en laagste bruto arbeidsparticipatie (minder dan de helft) is echter te vinden onder de ongeschoolden met alleen basisonderwijs.

Diversiteit

Tabel 2b laat ook gegevens zien over de diversiteit op de arbeidsmarkt. In het Rijk van Nijmegen zijn werkenden bijna twee jaar jonger dan gemiddeld in Gelderland en Nederland; 39 jaar in vergelijking met bijna 41 jaar voor Nederland (zie Bijlage). Ook is het aandeel werkenden vrouwen bijna 2 procentpunt hoger in het Rijk van Nijmegen dan in Gelderland en Nederland. Het percentage migranten met een niet-Europese achtergrond is hoger voor het Rijk van Nijmegen (14%) dan voor Gelderland (13%), maar nog altijd aanzienlijk lager in vergelijking met Nederland (18%).

De uitsplitsing naar opleidingsniveau in Tabel 2b laat zien dat de gemiddelde leeftijden en het percentage vrouwen erg verschillen. Het jongst zijn de werkenden met een havo/vwo-diploma. Zij zijn gemiddeld slechts

31,5 jaar oud, vooral omdat een meerderheid onder deze werkenden nog student of scholier met een bijbaan is. De gemiddelde leeftijd ligt veel hoger voor werkenden met een mbo2-diploma. De gemiddelde leeftijd is voor hen bijna 45 jaar. Op bachelorniveau is het percentage vrouwen onder werkenden het hoogst (53,8%), terwijl dit het laagste is voor vmbo basis/kader incl. mbo1 (28,7%), mbo2 (35,3%) en basisonderwijs (36,6%). De grootste aandelen migranten met een niet-Europese achtergrond hebben de werkzame ongeschoolden met enkel basisonderwijs, of zijn te vinden onder de werkenden met een mbo3-diploma. Het masterniveau kent het laagste aandeel niet-Europese migranten onder de werkenden.

Leven lang ontwikkelen

Met 8,4% ligt het aandeel werkenden dat een korte cursus volgt iets lager dan het Gelderse (8,8%) en Nederlandse (9,2%) gemiddelde. Voor de langere cursussen geldt echter dat werkenden in het Rijk van Nijmegen bovengemiddeld vaak deelnemen; het nationaal en provinciaal gemiddelde ligt rond de 21%, terwijl het in de regio 24,5% bedraagt. Wanneer de verschillende opleidingen vergeleken worden valt het op dat mbo-gediplomeerden achterblijven in de cursusdeelname. Vooral voor werkenden met een mbo3-achtergrond ligt de cursusdeelname laag met 5,0% voor korte en 7,1% voor lange cursussen. Daarentegen laten werkenden met een havo/vwo diploma een erg hoog percentage deelname aan lange opleidingen zien. Dat geldt in mindere mate ook voor werkenden die alleen basisonderwijs, de gemengde of theoretische leerweg van het vmbo of de onderbouw van havo/vwo hebben doorlopen. Dat komt vooral doordat op deze opleidingsniveaus de (bij)banen voor een groot deel worden ingevuld door scholieren en studenten.

TABEL 2A. Arbeidsmarktprognoses* (2023-2028) Rijk van Nijmegen naar opleidingsniveau

	Basis-onderwijs	Vmbo b/k, mbo1	Vmbo g/t, havo/ vwo-onderb.	Havo, vwo	Mbo 2	Mbo 3	Mbo 4	Hbo-/wo- bachelor	Hbo-/wo-master, doctor	Totaal
Uitbreidingsvraag (%)	0,2	0,1	0,3	0,1	0,5	0,7	0,6	0,2	0,1	0,3
Vervangingsvraag (%)	9,8	4,0	7,2	1,4	4,7	3,4	4,1	2,4	1,8	3,1
Arbeidsmarktinstroom (%)	12,0	4,4	1,1	0,9	4,0	4,8	4,4	4,5	3,8	3,9
ITKP (Rijk van Nijmegen)	1,12	1,01	0,78	1,04	0,95	1,05	1,01	1,13	1,14	1,06
Typering ITKP (Rijk van Nijmegen)	Vrijwel geen	Enige	Zeer groot	Enige	Groot	Enige	Enige	Vrijwel geen	Vrijwel geen	Vrijwel geen
ITKP (GLD)	1,18	1,18	0,83	0,99	1,06	1,10	1,04	1,07	1,02	1,05
Typering ITKP (GLD)	Geen	Geen	Zeer groot	Groot	Vrijwel geen	Vrijwel geen	Enige	Vrijwel geen	Enige	Enige
Loopbaanperspectief (NL)	1,35	1,36	1,46	1,75	1,38	1,33	1,44	1,59	1,69	1,58

TABEL 2B. Actuele arbeidsmarkt cijfers (2021-2022) Rijk van Nijmegen naar opleidingsniveau

	Basis-onderwijs	Vmbo b/k, mbo1	Vmbo g/t, havo/ vwo-onderb.	Havo, vwo	Mbo 2	Mbo 3	Mbo 4	Hbo-/wo- bachelor	Hbo-/wo- master, doctor	Totaal
Bruto uurloon (NL)	15,9	18,7	15,9	20,0	21,5	21,2	23,5	29,0	36,0	25,0
Werkenden	6600	10300	12000	29700	6600	9900	23500	51300	48800	200100
Bruto arbeidsparticipatie (%)	47,2	57,0	69,2	77,8	64,0	72,1	82,7	83,5	86,1	76,7
Werkzaamheid (%)	86,6	96,6	94,7	94,3	94,9	97,9	97,9	96,4	97,0	96,0
Werkloosheid (%)	13,4	3,4	5,3	5,7	5,1		2,1	3,6	3,0	4,0
Vast werk (%)	61,4	78,3	55,7	38,7	81,2	89,2	84,5	79,9	91,3	75,6
Voltijds (%)	34,7	56,7	27,4	21,9	52,9	41,9	51,6	45,0	57,3	44,8
Uren	24,8	33,9	24,7	23,0	31,3	31,3	33,5	31,1	35,1	30,7
Leeftijd	41,1	47,1	39,4	31,5	44,7	43,1	40,3	39,0	39,8	39,3
Student/scholier (%)	27,4	8,6	30,7	53,4	6,8		7,8	12,7	1,7	15,9
Vrouw (%)	36,6	28,7	50,0	48,4	35,3	53,4	45,4	53,8	53,0	48,9
(kind van) niet-Europese migrant (%)	29,1	13,8	12,4	15,6	14,9	19,1	13,8	13,5	8,6	13,8
Trainingsintensiteit <6 mnd (%)		6,2		4,1	8,5	5,0	7,1	10,1	13,8	8,4
Trainingsintensiteit >6 mnd (%)	33,9	13,9	33,2	59,6	8,8	7,1	13,5	22,7	15,6	24,5

* Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2021-2022.

Bron: POA 2023

Arbeidsmarktprognoses Rijk van Nijmegen 2023-2028

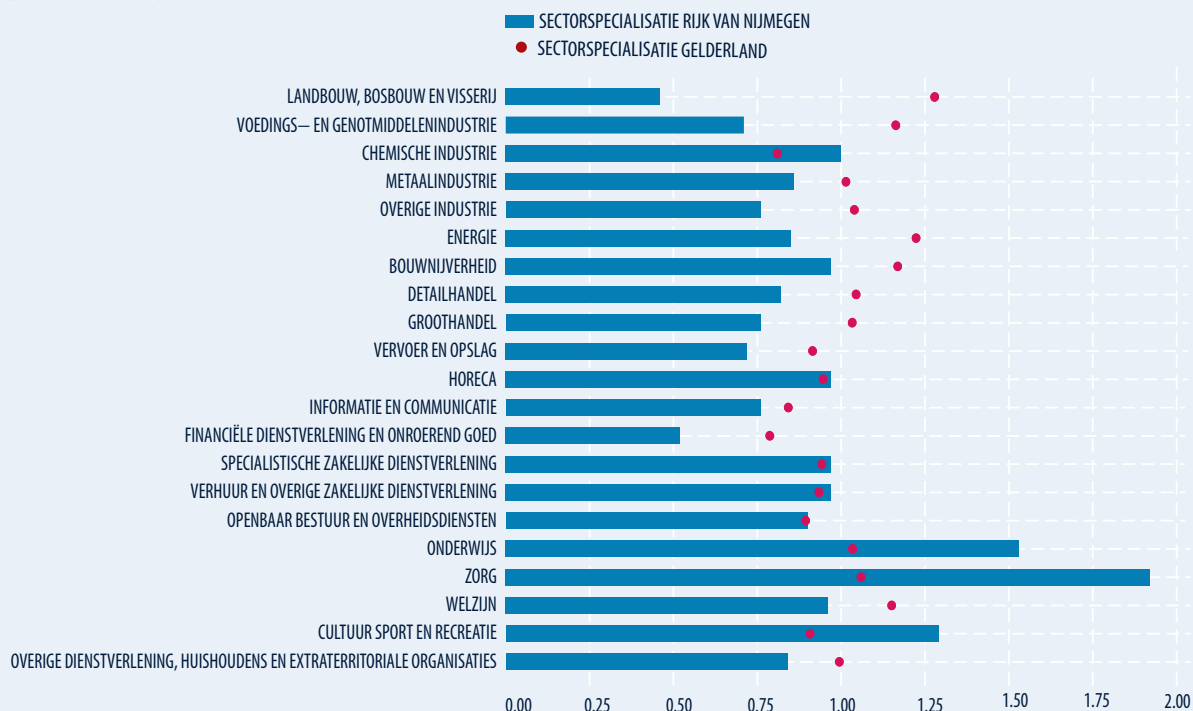
Sectorspecialisatie

De sectorspecialisatie is gelijk aan de ratio van het aandeel werkenden in een bepaalde economische sector in de arbeidsmarktregio ten opzichte van het aandeel van die sector in het totaal van Nederland. Indien de specialisatie voor een economische sector groter is dan 1,00, betekent dit dus dat de regio in verhouding tot Nederland een groter aandeel van werkenden in deze sector kent. Economische groei of krimp van een sector zal een grotere invloed op de regionale arbeidsmarkt hebben wanneer de regio gespecialiseerd is in de betreffende sector.

De arbeidsmarkt van het Rijk van Nijmegen is ten opzichte van Nederland sterk gespecialiseerd in drie sectoren, zo blijkt uit Figuur 2. Ten eerste is de specialisatie in de zorgsector opvallend hoog, vooral vergeleken met de andere arbeidsmarktregio's in Gelderland.

Hoewel Gelderland al gespecialiseerd is in de zorg, is deze specialisatie nog veel sterker in het Rijk van Nijmegen vanwege onder meer het grote ziekenhuis Radboudumc. Gelderland kent wel een wat sterkere specialisatie in de welzijnssector vergeleken met het Rijk van Nijmegen. Ten tweede is er een sterke specialisatie zichtbaar in het onderwijs mede door de aanwezigheid van een grote universiteit en een grote hogeschool. De werkgelegenheid in het onderwijs is dan ook duidelijk groter ten opzichte van het gemiddelde in Gelderland. Ten derde is te zien dat het Rijk van Nijmegen ook gespecialiseerd is in cultuur, sport en recreatie, hoewel in mindere mate dan de andere twee specialisaties. Voor alle andere sectoren zien we juist minder specialisatie van de werkgelegenheid in het Rijk van Nijmegen. Vooral in de landbouw, bosbouw en visserij werken relatief gezien zeer weinig mensen.

FIGUUR 2. Actuele sectorspecialisatie Rijk van Nijmegen ten opzichte van Gelderland en Nederland (2021-2022) (Nederland = 1)

Bron: POA 2023

Arbeidsmarktknelpunten naar opleidingssector

De prognoses naar opleidingsniveau uit de eerste paragraaf kunnen verder uitgesplitst worden naar opleidingssector. Figuur 3 geeft per opleidingssector binnen het middelbaar (beroeps)onderwijs aan hoe de totale arbeidsvraag en het totale arbeidsaanbod zich naar verwachting de komende zes jaar in het Rijk van Nijmegen zullen verhouden. Figuur 4 doet hetzelfde voor het hoger onderwijs. De kleuren bakenen de gebieden af die corresponderen met de vijf eerder besproken ITKP-typeringen voor de verwachte knelpunten voor werkgevers, gaande van zeer grote knelpunten in de personeelsvoorziening (rood en $ITKP \leq 0,85$) tot geen knelpunten (donkerblauw en $ITKP > 1,15$). Deze typeringen zijn een kwalitatieve aanduiding van de verwachte moeilijkheden die werkgevers zullen ervaren bij het werven van personeel: met bijvoorbeeld veel vraag en weinig aanbod is dat niet gemakkelijk. Voor de punten op de middelste diagonale lijn zijn verwachte vraag en aanbod aan elkaar gelijk, wat correspondeert met een ITKP gelijk aan 1,00. Rond deze lijn zijn er enige knelpunten, wat betekent dat vraag en aanbod ongeveer in evenwicht zijn. Hierbij moet worden opgemerkt dat voor de onderliggende opleidingen vraag en aanbod verschillend kunnen zijn van de gemiddeldes per opleidingssector. Zo valt de opleidingssector mbo3 economie en maatschappij bijvoorbeeld uiteen in de subsectoren (1) economie en administratie en (2) handel, ondernemerschap, transport en logistiek. In tegenstelling tot het landelijke en provinciale niveau wordt deze uitsplitsing vanwege databeperkingen op het regionale niveau niet weergegeven.

Middelbaar beroepsonderwijs

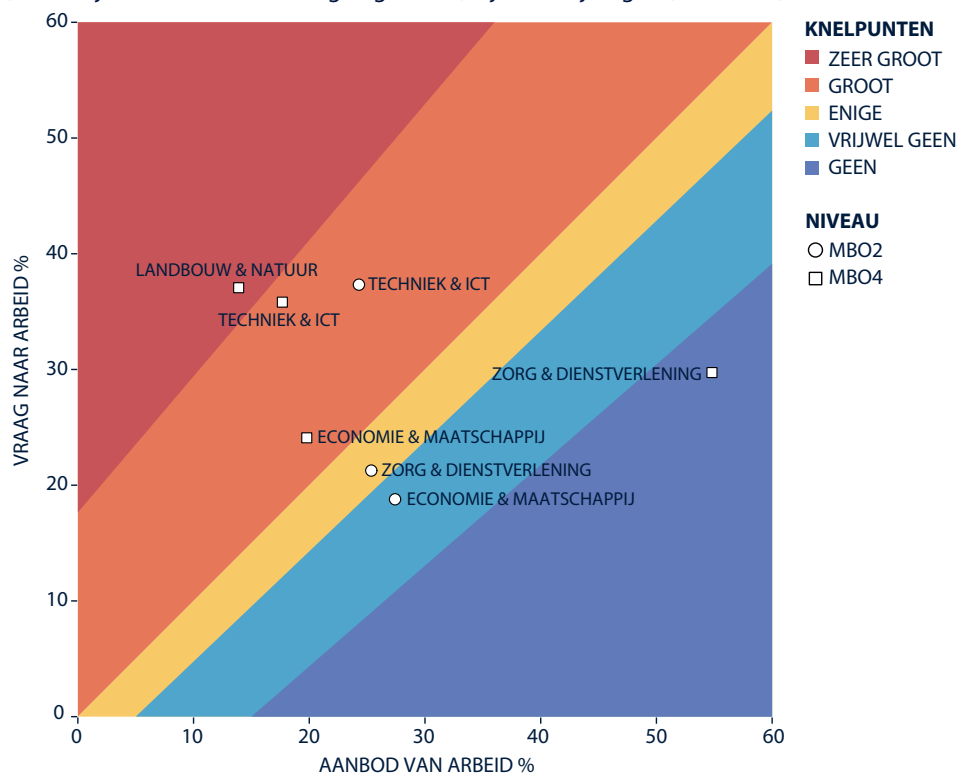
Figuur 3 laat zien dat er voor meer dan de helft van de mbo-opleidingssectoren (zeer) grote knelpunten worden verwacht in de personeelsvoorziening in de periode tot 2028. Voor mbo4 landbouw & natuur worden de grootste knelpunten verwacht, omdat het aanbod vanuit deze opleidingssector in sterke mate tekortschiet om te voldoen aan de hoge vraag. De opleidingssector mbo2 techniek & ict is de enige opleidingssector waar nóg meer vraag naar is. Ondanks het iets hogere aanbod van arbeid ten opzichte van mbo4 landbouw & natuur, resulteert dit toch in grote verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening. Andere grote knelpunten worden verwacht voor mbo4 techniek & ict en mbo4 economie & maatschappij. Voor mbo2 zorg & dienstverlening zijn vraag en aanbod naar verwachting redelijk in evenwicht. Werkgevers op zoek naar werkenden in de overige twee opleidingssectoren (mbo2 economie & maatschappij en mbo4 zorg & dienstverlening) hebben naar verwachting (vrijwel) geen moeilijkheden bij het vinden van geschikt personeel.

Hoger onderwijs

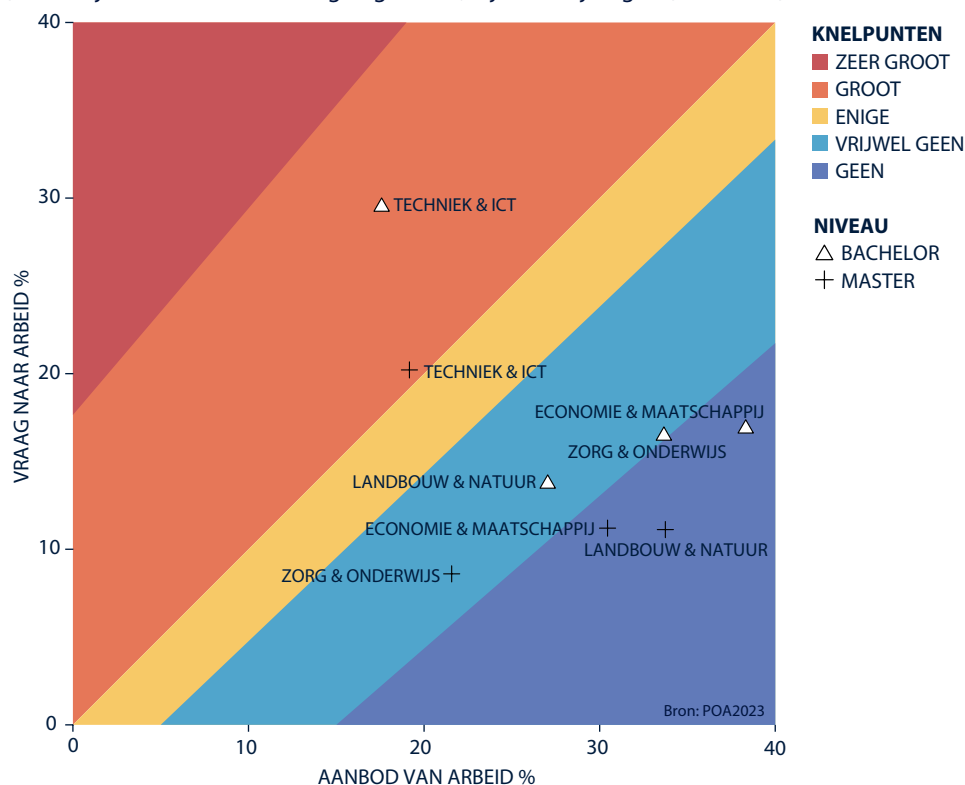
In vergelijking het middelbaar beroepsonderwijs is in Figuur 4 te zien dat er voor opleidingssectoren in het hoger onderwijs minder knelpunten in de personeelsvoorziening worden verwacht. Dit betekent dat werkgevers over het algemeen weinig moeite hoeven te doen bij het vinden van geschikt personeel als zij op zoek zijn naar bachelor- of mastergediplomeerden. Alleen bij bachelor en master techniek & ict worden grote knelpunten verwacht. De vraag naar met name bachelorge-diplomeerden is binnen de opleidingssector techniek & ict zeer hoog. Voor de andere opleidingssectoren in het hoger onderwijs worden (vrijwel) geen knelpunten verwacht, voornamelijk dankzij de grote instroom van nieuw aanbod.

Arbeidsmarktprognoses Rijk van Nijmegen 2023-2028

FIGUUR 3. Vraag en aanbod voor opleidingssectoren middelbaar beroepsonderwijs (totaal 6 jaar als % van de werkgelegenheid, Rijk van Nijmegen (2023-2028))

FIGUUR 4. Vraag en aanbod voor opleidingssectoren hoger onderwijs (totaal 6 jaar als % van de werkgelegenheid, Rijk van Nijmegen (2023-2028))

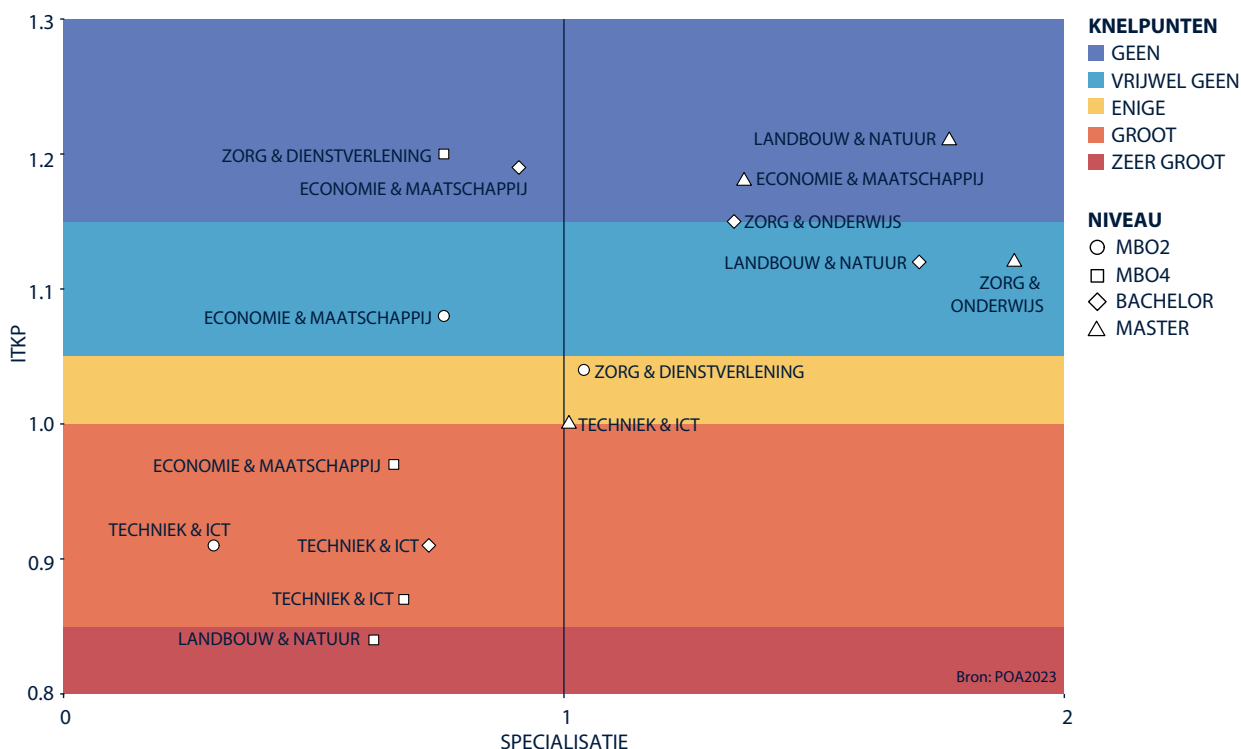
Relatie arbeidsmarktknelpunten en specialisatie naar opleiding

In Figuur 5 zijn de knelpunten in de personeelsvoorziening (ITKP) en de specialisatie voor opleidingssectoren vanaf het middelbaar beroepsonderwijs gevisualiseerd. De mate van specialisatie is gelijk aan de ratio van het aandeel werkenden met een bepaalde opleidingscategorie die in het Rijk van Nijmegen wonen ten opzichte van het aandeel van die opleidingscategorie in het Nederlandse totaal. Indien de specialisatiecoëfficiënt voor een opleidingscategorie groter is dan 1,00, betekent dit dus dat het Rijk van Nijmegen in verhouding tot Nederland een groter aandeel van werkenden met deze opleiding kent.

De figuur toont dat de opleidingssectoren waar grote tot zeer grote knelpunten worden verwacht bijna allemaal linksonder in de grafiek te vinden zijn. Dit betekent dat werkgevers op zoek naar personeel met deze achtergronden moeite zullen hebben op geschikt personeel

te vinden, maar dat dit niet gaat om sectoren die een grote werkgelegenheidsspecialisatie voor het Rijk van Nijmegen kennen. Deze opleidingssectoren zullen naar verwachting onvoldoende arbeidsmarktinstroom hebben om aan de vraag van werkgevers te voldoen. De impact op de regionale economie is beperkt vanwege het lage relatieve belang van deze opleidingssectoren in de werkgelegenheid van het Rijk van Nijmegen ten opzichte van Nederland. In verhouding ervaren werkgevers op zoek naar personeel met een mbo4-diploma de meeste knelpunten, met uitzondering van mbo4 zorg & dienstverlening. Voor de opleidingssectoren die relatief het meest voorkomen in het Rijk van Nijmegen, de masteropleidingen binnen zorg & onderwijs en landbouw & natuur, verwachten we vrijwel geen tot geen knelpunten. Wel is er een geringe specialisatie voor de master techniek & ict, waarvoor de knelpunten in de personeelsvoorziening groot zijn.

Figuur 5. Arbeidsmarktknelpunten tot 2028 (ITKP) versus specialisatie naar opleidingssector, Rijk van Nijmegen.

Arbeidsmarktprognoses Rijk van Nijmegen 2023-2028

Bijlage

TABEL A1. Arbeidsmarktprognoses* (2023-2028) en actuele arbeidsmarktgegevens (2021-2022) voor Rijk van Nijmegen, Gelderland en Nederland

	Rijk van Nijmegen	Gelderland	Nederland
Uitbreidingsvraag (%)	0,3	0,2	0,3
Vervangingsvraag (%)	3,1	3,4	3,3
Arbeidsmarktinstroom (%)	3,9	4	3,9
ITKP	1,06	1,05	1,05
Typering ITKP	vrijwel geen	enige	enige
Werkenden	200100	1158200	9642500
Bruto arbeidsparticipatie (%)	76,7	75,7	75,3
Werkzaamheid (%)	96,0	96,6	96,0
Werkloosheid (%)	4,0	3,4	4,0
Vast werk (%)	75,6	79,2	80,0
Voltijds (%)	44,8	48,7	52,0
Leeftijd	39,3	40,9	40,8
Student/scholier (%)	15,9	11,9	12,0
Vrouw (%)	48,9	47,3	47,0
(kind van) niet-Europese migrant (%)	13,8	12,6	18,0
Uren	30,7	31,5	32,2
Trainingsintensiteit <6 mnd (%)	8,4	8,8	9,2
Trainingsintensiteit >6 mnd (%)	24,5	21,5	21,2

* Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2021-2022.

Bron: POA 2023

TABEL A2. Arbeidsmarktprognoses* (2023-2028) en actuele arbeidsmarkt cijfers (2021-2022) voor Gelderland (GLD) naar opleidingsniveau

	Basis-onderwijs	Vmbo b/k, mbo1	Vmbo g/t, havo/ vwo-onderbouw	Havo, vwo	Mbo 2	Mbo 3	Mbo 4	Hbo-/wo- bachelor	Hbo-/wo- master, doctor	Totaal
Uitbreidingsvraag (%)	0,2	0,2	0,3	0,1	0,4	0,5	0,3	0,1	0,2	0,2
Vervangingsvraag (%)	9,4	3,0	6,3	2,0	3,1	2,6	3,0	2,7	3,0	3,4
Arbeidsmarktinstroom (%)	13	6,4	1,4	0,7	4,0	4,5	3,6	3,8	3,0	4,0
ITKP (GLD)	1,18	1,18	0,83	0,99	1,06	1,1	1,04	1,07	1,02	1,05
Typering ITKP (GLD)	geen	geen	zeer groot	groot	vrijwel geen	vrijwel geen	enige	vrijwel geen	enige	enige
ITKP (NL)	1,22	1,17	0,84	0,98	1,04	1,1	1,04	1,08	1,04	1,05
Typering ITKP (NL)	geen	geen	zeer groot	groot	enige	vrijwel geen	enige	vrijwel geen	enige	enige
Werkenden	48900	92100	87800	125100	63900	82200	202500	279100	173100	1158200
Bruto arbeidsparticipatie (%)	51,1	62,4	65,3	76,6	70,4	74,7	85,2	82,5	85,9	75,7
Werkzaamheid (%)	91,2	97,0	94,0	94,5	97,4	98,0	97,9	97,3	97,2	96,6
Werkloosheid (%)	8,8	3,0	6,0	5,5	2,6	2,0	2,1	2,7	2,8	3,4
Vast werk (%)	61,4	76,7	53,3	50,4	82,8	86,8	87,3	87,3	92,8	79,2
Volts (tijd) (%)	38,3	49,9	28,8	30,6	56,6	48,1	51,7	53,5	60,3	48,7
Uren	25,6	31,5	23,7	25,4	33,5	33,0	33,4	33,2	35,2	31,5
Leeftijd	39,6	45,7	35,9	33,8	45,5	42,2	41,6	41,0	42,9	40,9
Student/scholier (%)	26,2	9,4	38,2	42,2	3,3	2,2	4,7	5,4	1,0	11,9
Vrouw (%)	39	34,8	46,4	49	38,4	50,8	47,5	51,8	50,5	47,3
(kind van) niet-Europese migrant (%)	26,3	13,3	12,5	14,5	12,6	12,3	9,6	12,0	10,6	12,6
Trainingsintensiteit <6 mnd (%)	3,8	3,8	3,7	4,8	8,2	8,8	9,9	11,2	13,8	8,8
Trainingsintensiteit >6 mnd (%)	33,9	16,9	43,4	51,1	9,2	10,7	13,7	17,5	13,9	21,5

* Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2021-2022.

Bron: POA 2023

Arbeidsmarktprognoses Rijk van Nijmegen 2023-2028

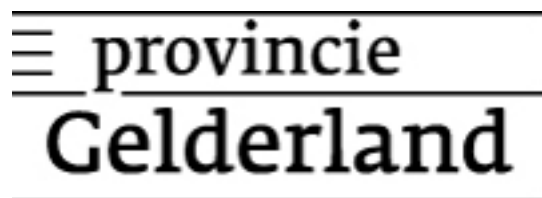
TABEL A3. Arbeidsmarktprognoses* (2023-2028) en actuele arbeidsmarkt cijfers (2021-2022) voor Nederland (NL) naar opleidingsniveau

	Basisonderwijs	Vmbo-b/k, mbo1	Vmbo-g/t, havo-, vwo-onderbouw	Havo, vwo	Mbo2	Mbo3	Mbo4	Bachelor	Master, doctor	Totaal
Uitbreidingsvraag (%)	0,2	0,2	0,3	0,2	0,4	0,6	0,4	0,2	0,4	0,3
Vervangingsvraag (%)	8,9	3,2	6,2	2,0	3,3	2,7	3,0	2,5	2,5	3,3
Arbeidsmarktinstroom (%)	13,0	6,5	1,4	0,7	3,8	4,5	3,5	3,8	3,0	3,9
ITKP	1,22	1,17	0,84	0,98	1,04	1,10	1,04	1,08	1,04	1,05
Typering ITKP	geen	geen	zeer groot	groot	enige	vrijwel geen	enige	vrijwel geen	enige	enige
Loopbaanperspectief	1,35	1,36	1,46	1,75	1,38	1,33	1,44	1,59	1,69	1,58
Bruto uurloon	15,9	18,7	15,9	20,0	21,5	21,2	23,5	29,0	36,0	25,0
Werkenden	461500	708800	740800	1013600	474800	621400	1582300	2369200	1626400	9642500
Bruto arbeidsparticipatie (%)	50,7	60,2	65,5	75,7	68,7	71,9	84,6	82,7	88,0	75,3
Werkzaamheid (%)	92	96	94	94	97	98	98	97	97	96
Werkloosheid (%)	8	4	6	6	3	2	2	3	3	4
Vast werk (%)	61	76	55	54	84	87	87	87	93	80
Voltijds (%)	44	52	31	36	56	50	52	57	67	52
Uren	26,9	31,7	24,0	26,4	33,8	33,2	33,5	34,0	36,3	32,2
Leeftijd	38,5	45,0	35,9	34,5	45,5	42,5	42,0	41,0	42,2	40,8
Student/scholier (%)	24	10	38	40	3	2	5	5	1	12
Vrouw (%)	39	36	48	46	40	49	48	50	50	47
(kind van) niet-Europese migrant	31	19	18	19	18	18	14	17	16	18
Trainingsintensiteit <6 mnd (%)	4,2	4,9	4,0	5,3	7,5	8,6	9,0	11,9	14,0	9,2
Trainingsintensiteit >6 mnd (%)	29,8	18,4	42,9	49,0	9,6	10,1	14,3	16,9	13,9	21,2

* Prognoses als gemiddeld jaarlijks percentage van de werkzame beroepsbevolking in 2021-2022.

Bron: POA 2023

In opdracht van de Provincie Gelderland

Colofon

© Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
Niets uit deze uitgave mag op enige manier worden veelevoudigd zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de directeur van het ROA.

Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt
Maastricht University
School of Business and Economics
secretary-roa-sbe@maastrichtuniversity.nl
www.roa.nl

Vormgeving
ROA secretariaat, Maastricht

oktober 2024
ISSN: 2667-0488